ПАМ'ЯТАИМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУИМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 157. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го СЕРПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, AUGUST 27, 1976 No. 157. VOL. LXXXIII

КОЛЕҐІЯ СВ. АНДРЕЯ У ВІННІПЕҐУ ВІДЗНАЧАЄ СВОЄ 30-РІЧЧЯ ЮВІЛЕЙНИМИ ІМПРЕЗАМИ І ПОДІЯМИ

Вінніпеґ (КСА). — Літо 1976 року — ювілейного року 30-річчя Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі — відзначилося особливими подіями: тут відбулися Літні курси українознавства й релігії, які завершено концертом в суботу, 7-го серпня; в цей же день відбувся Крайовий З'їзд Ордену св. Андрея; в неділю, 8 серпня, в Каплиці св. ап. Андрея Первозванного відслужено Божественну Літургію Архиєрейським чином; в одній із заль Манітобського університету відбуто Ювілейний Бенкет, після якого відбулася спеціяльна Ювілейна Конвокація; в цю ж неділю ввечорі відбулася товариська зустріч з президентом Манітобського університету, д-ром Ралфом Кемпбелом. Все відбулося під знаком клича Блаженнішого Митрополита Андрея: „Колеґія Св. Андрея — це наша сила, і наша слава!"

Блаженніший Владика Андрей, Митрополит УГПЦеркви в Канаді, канцлер Колеґії св. Андрея

ЛІТНІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Цього ювілейного року Колеґії Св. Андрея, від 4 липня до 8 серпня, відбулися звичайні Літні курси українознавства, на які зголосилося 54 студенти з Канади і ЗСА; найбільше число з одного місця було з Едмонтону, Альберта. В програму курсів входили різного рівня предмети української мови, історії України, релігії, мистецтва та спорт. Курси відбулися під директивою Андрія Сірого Олени Антимнюк.

У програмі курсів студенти відбули виїзди на закриття дитячих курсів на оселі „Веселка" в Гимлі, Ман., на храмове свято громади Св. Володимира в Кенорі, Онтаріо (цю подорож студентам оплатила сама Кенорська Громада), а в суботу 31 липня студенти були в Давфині, Ман., де взяли участь у фестивальному поході.

На завершення Курсів, у суботу 7 серпня ввечорі, в колеґіяльній авдиторії відбувся кінцевий концерт під проводом господаря, Богдана Зайцева. Концерт складався з хорових виступів (мішаний хор і окремі хори хлопців і дівчат) під проводом відомої піяністки Інки Рудницької, танків під проводом Марії Яворської і Р. Смука, музичного ансамблю, інсценізація „Лілеї" Т. Шевченка — під проводом Євгенії Маранчук і Анни Шимків, та ін. З нагоди концерту студентам роздано різні нагороди. Найкращими студентами цих курсів виявилися Богдан Стус з Едмонтону й Оленка Кравченко з Вінніпеґу. Цього ж вечора, у підвальній авдиторії Колеґії відбулася виставка різних мистецьких виробів, виконаних студентами Літніх курсів під проводом Оленки Антимнюк.

На цей концерт зібралося багато глядачів, а між ними чимало молоді.

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ОРДЕНУ СВ. АНДРЕЯ

В суботу, 7 серпня, в пообідніх годинах відбувся спеціяльний З'їзд членів Ордену Св. Андрея, з най-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ ПРОДОВЖИЛА НА ДВА МІСЯЦІ ВИСТАВКУ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Філядельфія (О. Л-ий). — Безпрецедентний успіх українських імпрез в рамках святкувань 200-річчя Американської незалежности і 100-річчя українського поселення в ЗСА, влаштованих Громадським Комітетом, що його очолює д-р Іван Скальчук, причинився до продовження виставки українського народного мистецтва у Філядельфійському крайовому банку при 421 Чеснат вулиці, поблизу Інденденс Голл. Виставку, яка включає народні строї з різних частин України та зразки кераміки, різьби, вишивання, тощо, можна буде оглядати протягом вересня і жовтня. Крім української виставки, в банку рівнож містяться виставки стейтів Тексас, Вірджінія, Міссіссіпі, Делавар і Мериленд, а оглядають їх пересічно 1,000 осіб кожного дня.

Появився друком збірник праць: „Українці в американському і канадському суспільствах"

За редакцією проф. д-ра Всеволода Ісаїва, голови Наукової Ради Українського Соціологічного Інституту в Ню Йорку, появився старанням і накладом Видавництва Маріяна Коця перший збірник „Українці в Американському та Канадському Суспільствах".

Зміст книжки становлять: В. І. — До розвитку ссціології української іміграції у ЗСА і Канаді; Іван Тесля — З демографічних дослідів української людности Канади; Роман Цибрівський — Українці в ЗСА в світлі перепису 1970 р.; Ворен Колбах — Джерела матеріялів і проблеми аналізи даних про етнічне походження; Василь Галич — Українці в Америці: початкові трудноші одиниць та інституцій, 1865-1918; Алєн Б. Андерсон — Зміни в українській ідентичності в сільських околицях Саскачевану; Богдан Боцюрків — Етнічна ідентифікація і наставлення університетських студентів українського походження: висліди анкетного дослідження в Альбертському Університеті; Галина Дуда — Оцінка системи Рідних Шкіл; Роберт Б. Климаш — Етнічні фестивалі в Північній Америці сьогодні; Всеволод Ісаїв — Суспільний стаж, процес асиміляції й етнічна ідентичність українців у Північній Америці; Ігор Зелик — Два роди етнічних громад; Володимир Нагірний і

(Закінчення на стор. 4-ій)

Дол критикує, Мойдейл обороняє Дж. Картера щодо помилування дезертирів

Сієтл/Ню Йорк. — У середу, 25-го серпня, республіканський кандидат на віцепрезидента, сенатор Роберт Дол з Канзасу, виступаючи на конвенції ветеранського „Американського Леґіону" в Сіелт, Вашінґтон, гостро натаврував демократичного президентського кандидата Джіммі Картера за те, що той день раніше на тій же конвенції заявив, що хоча не плянує проголошувати „загальної амнестії" для дезертирів, то якщо буде обраний на президента, проголосить „загальне помилування" для тих американських юнаків, які під час В'єтнамської війни відмовилися від військової служби та втекли за кордон. Сенатор Дол натомість сказав, що становище президента Джералд Форда цілком протилежне, бо Президент не плянує проголошувати „ані загальної амнестії, ані загального помилування для дезертерів, чи втікачів від військової служби". Республіканський віцепрезидентський кандидат вказав на факт, що уряд президента Форда встановив „обмежену амнестію", згідно з якою справа кожного втікача та дезертира мала бути розглянена окремо і якщо даний юнак одержав цю „обмежену амнестію", то мусів протягом призначеного часу працювати на публічних роботах за відносно малу платню. Однак, тільки 19,000 дезертирів і втікачів скористали з цієї амнестії, а понад 80,000 не хотіли вносити клопотання — заявив сенатор Дол. Він заявив, що Картер не розрізняє між тими, які виконали свій обов'язок і служили під час В'єтнамської війни, а тими, які втекли від військової служби.

Того самого дня, демократичний віцепрезидентський кандидат, сенатор Волтер Мондейл із Міннесоти сказав у Ню Йорку, що Картер не схвалював діяльности втікачів від військової служби, як рівнож не утотожнював цих втікачів з дезертирами, бо виразно заявив, що не плянує проголошувати „загальної амнестії" для дезертирів, а тільки „загальне помилування" для втікачів. Сенатор Мондейл сказав, що справа дезертирів мусить бути полагоджена окремо, бо своїм вчинком вони могли створити серйозну загрозу для їхніх друзів на фронті.

Інші речники Дж. Картера вказують, що він пропонував „помилування", а не „амнестію", бо помилування зносить кару, але не звільняє особу від вини, натомість амнестія прощає і кару і вину.

Джеймс Бейкер очолює Виборчий комітет през. Форда

Вейл, Кольорадо. — У середу, 25-го серпня, Джеймс Бейкер, який під час Крайової конвенції Республіканської партії відіграв важливу ролю в переконуванні „незобов'язаних делеґатів" голосувати за президентом Фордом, став головою Виборчого комітету Президента. Він прийшов на місце Роджерса Мортона, колишнього конґресмена і колишнього секретаря торгівлі, який перейняв менш відповідальний пост. Речники Білого Дому натякнули, що президент Форд не був вдоволений з діяльности Мортона, зокрема під час правиборів, коли в багатьох стейтах перемогу здобув Роналд Реґен. Ці дорадники також твердять, що призначення Джеймса Бейкера на голову Виборчого комітету президента Форда має на меті здобути для Президента підтримку більш поміркованих республіканців, незалежних виборців і навіть демократів.

У Вейл, де Президент перебуває на коротких вакаціях, тепер відбуваються наради чільних членів Республіканської партії, які мають на меті зформулювати виборчу стратегію.

Денієл Шорр та інші свідчитимуть в справі таємного конґресового звіту

Вашінґтон. — У середу, 25 серпня, Комісія Палати Репрезентантів для справ етики проголосувала видати формальні виклики для телевізійного коментатора Денієла Шорра, трьох інших журналістів і 18-ох колишніх членів персоналу Комісії Палати Репрезентантів для справ розвідки, щоб вони свідчили в справі публічного виявлення таємного звіту про діяльність Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей). Як відомо, на початку лютого ц.р. Денієл Шорр, який працював для сітки „Сі-Бі-Ес", одержав з невідомих досі рук таємний звіт про Сі-Ай-Ей і передав його нюйоркській газеті „Ди Виледж Войс", яка опублікувала великі частини цього звіту. Хоча Шорр одверто заявив, що це він передав звіт, то далі твердить, що не поповнив жадного злочину, покликаючись на свободу преси в ЗСА, як рівнож відмовляється подати прізвище особи, яка йому цей звіт передала. Кілька тижнів перед публікацією цього звіту у „Виледж Войс" Палата Репрезентантів була проголосувала, щоб цей звіт покищо задержати в таємниці. Телевізійна сітка „Сі-Бі-Ес" суспендувала Шорра, але президент цієї сітки заявив, що піддержують цього журналіста в його заяві, що він не може зрадити прізвища особи, яка передала йому цей звіт. Переслухування перед Комісією Палати Репрезентантів для справ етики розпічнуться 8-го вересня.

Складник ніклю міг спричинити „леґіонерську недугу"

Гаррісбурґ, Па. — Спеціяліст в ділянці отруйних газів і плинів, д-р Вілліям Сандерман, заявив у середу, 25-го серпня ,що переведені ним досліди вказують на можливість, що т. зв. „леґіонерська недуга", яка спричинила смерть 26 осіб і захворіння 150 інших, які брали участь в стейтовій конвенції „Американського Леґіону" у Філядельфії в липні, могла бути спричинена складником ніклю. Свої здогади д-р Сандерман базує на тому, що в клітинах померлих і хворих ветеранів найдено надмірну кількість ніклю. Однак, д-р Сандерман заявив, що його досліди не дали конкретних результатів і що він тільки „підозріває" таку причину недуги. Він також не міг точно пояснити, в який спосіб ця отрута дісталася до організмів ветеранів, але натякнув, що в час конвенції у Філядельфії був страйк збирачів сміття і підприємства спалювали власні ужиті канцелярійні папери, багато з яких мають домішку ніклю, який із спаленням міг перетворитися в отруйний газ. Досліди причин цієї таємничої „леґінерської недуги" продовжуються.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ ЗАПРОПОНУВАЛА НОВИЙ ПЛЯН ПОДІЛУ ДЕМІЛІТАРИЗОВАНОЇ ЗОНИ

Комуністи рубають людей, американці зрубують дерева. На фото: зрубане минулої суботи американськими вояками дерево в здемілітаризованій зоні Кореї, біля якого корейські комуністи два дні раніше зарубали сокирами двох американських старшин, які наглядали над стинанням вояками галузок з того дерева.

Панмунджом, Корея. — На конференції Військової комісії перемир'я, яка розпочала тут свої наради в середу, 25-го серпня ц.р., представники Північної (комуністичної) Кореї несподівано для всіх прийняли раніше пропонований американцями в роках 1953 і 1970 плян поділу демілітаризованої зони на дві частини, щоб тим самим оминути випадків подібних до останнього, у якому комуністичні вояки сокирами і мотиками зарубали двох американських старшин у спорі за гілляки на дереві, які американці намагалися зрізати. Комуністичні представники натомість поминули мовчанкою американську вимогу, щоб вояків, які брали участь у вбивстві, притягнути до судової відповідальности і покарати. Адмірал Марк П. Фрудден, який бере участь у переговорах, заявив, що пропозиція поділу зони, яка відділювала б мирний корпус військ Об'єднаних Націй і комуністичних сторожів в районі Панмунджому, можливо і є позитивним кроком для розв'язки і оминення випадків, подібних до останнього. Однак адмірал Фрудден не вважає, що сама пропозиція є задовільною, бо вона не включає американської вимоги про покарання винних.

Згідно з пропозицію Північної Кореї, частина Панмунджому, відома тепер як спільна забезпеченева зона, мала б бути поділена на дві частини військовою демаркаційною лінією, хороненою з обох боків. Це мало б забезпечити сторони перед фізичним контактом, а тим самим перед випадками зудару. Досі комуно-корейські і американські військовики мали однакове право порушуватись у цілій зоні, яка простягається приблизно 800 ярдів з півночі на південь.

Французький прем'єр зрезиґнував, протестуючи проти поведінки президента

Париж. — В середу, 25-го серпня, в часі засідання уряду зрезиґнував із свого становища прем'єр - міністер Франції Жак Ширак, створюючи тим самим тимчасову кризу. Ширак обвинуватив президента Валери Жіскара д'Естена, що він обмежував його діяльність і не давав йому можливости діяти авторитетно при розв'язці численних проблем Франції. Ширак, який очолював французький уряд на протязі останніх двох років, належав до так званої деҐолівської партії, але його відносини в останньому часі з президентом погіршились, що довело до його резиґнації. Покищо президент Жіскар назначив проф. Реймонда Барре, який виконував досі функцію міністра для закордонної торгівлі, на пост прем'єра, однак він не належить до деҐолівської партії і це викликало у Франції різні спекулятивні міркування. Повний склад кабінету мав би бути проголошений у п'ятницю, 27-го серпня. Виступаючи на телебаченні, президент Жіскар заявив, що він прийняв резиґнацію Ширака „тому, що вона була йому запропонована" і що наступний прем'єр матиме більше суверенности у виконуванні його функції.

Обманули комсомольців

Київ. — „Молодь України" з 11-го серпня ц. р. надрукувала під заголовком „А вода капає..." листа вісьмох робітників (Данилюка, Коваля, Ліска, Ваканюка, Петрова, Зуєва, Савчука і Гладкого), які приїхали на Донбас для спорудження нових шахт у числі трьохсот комсомольців, яким влада обіцяла не тільки добрі платні, але також гарно обладнаний гуртожиток з усіма вигодами, де вони мали проводити свої вільні від праці хвилини. „А вийшло навпаки, — скаржаться автори листа. – Коли ми зайшли до своєї кімнати і спробували відчинити вікно, то воно впало, а двері від протягу відчинились, бо під ними — величезна щілина. Ми тут маємо жити і працювати, але за зимовий період не ручаємося: батерії для огрівання стоять не секційні, а суцільні і, за словами сторожів, майже не гріють. Шафи у багатьох кімнатах неукомплектовані. В умивальнику на голову сиплеться штукатурка і капає вода — звідки вона береться, ми не знаємо, бо в кранах води немає ні вдень, ні вночі. За питною водою треба бігати з четвертого поверху в підвальне приміщення. Будинок культури на ремонті і, кажуть, ремонтуватимуть його до „білих мух", як і лазню. Правда в червоному кутку є старенький телевізор, але, щоб побачити якенебудь зображення, треба дуже напружувати зір. Щоб провести вечір відпочинку треба їхати за шість кілометрів на сусідню шахту".

Газета „Молодь України", щоб перевірити „факти", вислала в Донбас свого кореспондента, який мав за завдання перевірити на місці зажалення молодих шахтарів, але Лідія Константинівна Іржевська, завідуюча гуртожитком, перестрівши кореспондента заявила, що, мовляв, „господарники робили що могли, але їм не вдалося передбачити все до дрібниць".

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ СХВАЛИЛА РЕЗОЛЮЦІЮ В ОБОРОНІ МОРОЗА

Вашінґтон. — У вівторок, 24-го серпня, Сенатська комісія для закордонних справ, очолювана демократичним сенатором Джоном Спаркманом з Алабами, схвалила резолюцію в обороні Валентина Мороза — інформує Євген Іванців, асистент республіканського сенатора Джеймса Баклі з Ню Йорку та головний радний Українського Народного Союзу. Рішення Комісії для закордонних справ створило можливість голосування цілого Сенату над цією резолюцією.

Валентин Мороз

Резолюцію, яка носить порядкове число „Сенатська резолюція 67", Комісія для закордонних справ схвалила без жадних змін чи додатків. Вона закликає Президента ЗСА „висловити зацікавлення уряду свободою та безпекою Валентина Мороза".

Ця резолюція повинна бути поставлена на голосування цілого Сенату ще перед закінченням каденції теперішнього Конґресу, бо в іншому випадку вона буде уневажнена і треба буде наново вносити її в Сенаті, знову відбуватимуться переслухування Комісією для закордонних справ і знову ця Комісія мусітиме її схвалити, отже мусіла б ще раз пройти цілу складну процедуру.

Справі дуже допомогли б звернення і прохання громадян українського походження до сенатора Майка Менсфілда з Монтани, лідера Демократичної більшости в Сенаті, та до сенатора Гю Скотта з Пенсильвенії, лідера Республіканської меншости в тій Палаті Конґресу, щоб вони старалися якнайшвидше поставити цю резолюцію під голосування цілого Сенату. Також треба в цій справі звертатися до всіх членів Сенату.

УКРАЇНСЬКІ КОРЕСПОНДЕНТИ НА XXI ОЛІМПІЯДІ ПРИСЛУЖИЛИСЬ УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

Монтреаль (Українська Олімпійська Пресова Служба). Поміж тисячами акредитованих журналістів на Олімпійських Іграх в Монтреалі, були також українські журналісти, які старалися не пропустити жадної нагоди, щоб ставити питання, пов'язані з українськими акціями на Олімпіяді.

Повну пресову акредитацію на Олімпіяді мали Олег Яхно (Арґентина), представник Інформаційної Служби „Смолоскип", який також жив в приміщеннях для міжнародних кореспондентів, Андрій Бандера (Торонто), представник Української Центральної Інформаційної Служби (УЦІС) і Андрій Семотюк (ІС СКВУ), який мав частинну акредитацію. Ці три кореспонденти працювали в рамцях Українського Олімпійського Комітету і були допоміжні в усіх акціях УОК.

Пресову акредитацію мали також українці Орест Павлів (Монтреаль) кореспондент канадської радіостанції СБС, і Роман Дубляниця (Чікаґо), кореспондент ЮПІ.

Совєтська Україна була репрезентована всього трьома кореспондентами, які представляли київську „Спортивну газету" і які входили в склад 96-членної журналістичної делеґації СССР. Ані одна інша газета чи журнал з УССР не мали своїх пресових представників на Олімпіяді. Зате майже всі центральні московські газети і журнали були чисельно заступлені. На Олімпіяді був „міністр" фізкультури УССР Бака і цілий ряд „українських" КҐБістів, які ходили вулицями Монтреалю (зокрема по Ст. Кетеринс і Ст. Лорент), як тренери, бувші спортсмени, моряки, туристи, і т. д.

Українські кореспонденти відіграли важливу ролю своїми запитами на пресових конференціях, звертали ува-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Появився реґіональний збірник „Історія Гуцульщини"

Мґр Роман Домашевський з ред. Л. Коленською під час відвідин у „Свободі"

Джерзі Ситі, Н.Дж. (Л.К.). — Минулого 1975-го року в Чікаґо, заходами Гуцульського Дослідного Інституту, вийшов з друку 1-ий том реґіонального збірника „Історія Гуцульщини", редактором якого є мґр Микола Домашевський. Редакційну колеґію очолював д-р Василь Стефурак.

Матеріяли до цієї 501-сторінкової книги приготували: мґр Володимир Андрушко, Леонід Бачинський, Михайло Бойко, Стефан Григорчук, д-р Іван Докторук, Катерина Домашевська, д-р Роман Климкевич, інж. Роман Кобринський, Іван Микитин, Михайло Миронюк, о. Ілля Нагірняк, д-р Іван М. Новосівський, д-р Віктор Паславський, Михайло Петруняк, Дарія Сіяк, д-р Василь Стефурак, Іван Тонюк, Осип Фірцак, проф. Василь Чапленко, д-р Микола Шумада і проф. д-р Володимир Шухевич. У збірник включено також ряд матеріялів базова-

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City, New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Небезпечний прецедент

Промовляючи минулого вівтірка на конвенції ветеранського „Американського Леґіону", демократичний президентський кандидат Джіммі Картер заявив, що хоча він противиться наданню загальної амнестії для дезертирів, то якщо буде обраний на президента, він проголосить „загальне помилування" для тих американських юнаків, які під час В'єтнамської війни відмовилися від військової служби, втікаючи за кордон.

Хоча Картер відкинув можливість загальної амнестії для всіх дезертирів, як рівнож віддав шану тим американським воякам, які воювали у В'єтнамській війні, то не можна не погодитися з досить голосним і виразним негодуванням учасників конвенції та їх опозицією відносно такого „загального помилування".

На це є багато причин. По-перше — таке „загальне помилування" поважно підкопало б дисципліну та моральний дух американських збройних сил, бо був би встановлений деморалізуючий прецедент для майбутніх вояків: сподіваючись „помилування", перший-ліпший юнак, якому „не подобається" та чи інша війна, замість виконувати свій громадський обов'язок, може втекти до Канади, чи іншої країни, безпечно перебути там війну і опісля безкарно вернутися до Америки.

Таке „загальне помилування" для втікачів від військової служби було б також поличником для тих юнаків, які не відмовлялися від виконання свого обов'язку та які були поранені у В'єтнамі та повернулися додому інвалідами, і зокрема для тих, які досі не вернулися і зараховані до „пропалих без вісти". Очевидно, що таке „помилування" було б у першу чергу зневагою пам'яти поляглих американських вояків. Родина поляглого вояка тоді слушно могла б жаліти, що їхній син, чоловік чи батько також не втік до Канади чи іншої країни.

З цих та багатьох інших міркувань опозиція ветеранів до заяви Джіммі Картера в справі „загального помилування" для втікачів від військової служби цілком правильна і справедлива. Це правильно, що полагодження справи втікачів від військової служби та дезертирів конечне для „загоєння ран країни", як це за президентом Фордом сказав Джіммі Картер. Однак, „загальне помилування" навряд чи можна вважати за таку розв'язку. Багато відповіднішу розв'язку встановив був в кінці 1974-го року президент Форд, коли проголосив „обмежену амнестію" для дезертирів і втікачів від військової служби. Згідно з тією „обмеженою амнестією", справа кожного втікача від військової служби і дезертира мала бути розглянена окремо і помилування чи амнестію одержали б тільки ті, які на неї заслужили. Ті дезертири та втікачі, які одержали таку „селективну амнестію", мусіли заслужити собі на неї виконуванням публічних праць протягом назначеного періоду часу, а за цю працю одержували незначну грошову винагороду. Значить, за свою провину дезертири і втікачі були б покарані.

Проте, тільки мала кількість юнаків скористала з нагоди виправити їхню провину. Тепер Джіммі Картер пропонує „загальне помилування". Треба надіятися, що законодавці ЗСА відкинуть цю пропозицію, а сам Джіммі Картер переконається, що запропонував небезпечний і неоправданий прецедент і сам свою пропозицію відкличе.

Відважний виступ грузинів

У самвидавних матеріялах, які недавно продісталися на Захід і які в більшості були присвячені грузинському питанню, надруковано слово грузинського письменника Реваза Джапарідзе, яке він виголосив в часі з'їзду Спілки Письменників Грузії, що відбувався в квітні ц. р. в Тбілісі.

Джапарідзе виступив на цьому з'їзді з дуже гострою критикою русифікаційної політики Москви в Грузії і, обороняючи грузинську мову, між іншим, відмітив, що „ця мова, словник якої складається з восьми великих томів і якою був написаний „Лицар у тигровій шкірі" (Руставелі) 800 років тому, знаходиться у загрозі, а якщо немає мови, немає нації".

Покликаючись на Леніна, який ніби то колись заявляв, що в мові матеріялізована душа народу, грузинський письменник критикує русифікаційні заходи і звертає увагу, що адміністративна влада робить усе можливе, щоб рідну мову народу перетворити на другорядну мову в республіці, заступаючи її російською, якою вже від 5-ої кляси навчання викладають такі предмети, як історія, географія та фізкультура, не говорячи про вищі кляси у шкільній системі і унівеситети, де вже віддавна викладовою мовою є мова російська. Джпарідзе покликався на статтю республіканського міністра освіти Тамари Лашкарашвілі, надруковану в „Учительській газеті" в Москві, у якій вона, заторкуючи питання російської мови в грузинських школах, пише, що „не можливо навчити дітей добре говорити російською мовою, якщо вони не відмовляться вже від 5-ої кляси від рідної мови". „І до того нас грузинів закликає не хто інший, а сам міністер освіти Грузії", — каже Джапарідзе, наводячи при тому ще інший приклад, який трапився в Тбіліському університеті, де не тільки викладовою мовою є російська, але для реалізування плянів русифікації університет спровадив „російських спеціялістів". Всі ці „заходи" назвав Джапарідзе незаконними — вони не відповідають „духові ленінізму" і закликав приявних на з'їзді письменників протиставитись русифікації, „бо байдужість є найбільшим лихом нашого часу".

Самвидавний документ стверджує, що промову Джапарідзе письменники переривали бурхливими оплесками, а коли він закінчив, йому аплодували 15 хвилин. Натомість відповідь першого секретаря грузинської компартії Шеварнадзе, який, опрокидуючи твердження попередника, заявляв, що немає русифікації, перевивали, а міністра вищої і середньої спеціяльної освіти Грузії Г. Джібладзе примусили зійти з трибуни.

Відважний виступ грузинського письменника може викликати тільки подив і напевно викликав вдячність його земляків.

Послання Собору Єпископів УАПЦеркви з нагоди „Року оборони віри і церкви в Україні"

Всечесні Отці,
Дорогі Брати і Сестри!

Український народ був першим на сході Европи, що прийняв Христову Науку і просвітив Нею сусідні народи. Як і перші послідовники Христа, так і український народ шлях служіння Христові рясно скропив своєю кров'ю, освячуючи водночас той шлях мучеництвом своїх синів і дочок. Оселений при шляху, що лучить Схід зі Заходом, на землях, багато обдарованих скарбами природи, український народ, як жаден інший, зазнав на собі страшних знущань від диких завойовників зі Сходу і Півночі. Вони не раз у попелища обертали наші міста й оселі, руйнуючи святині й забираючи в неволю сотки тисяч побожного українського люду.

Проте, не зважаючи на пролиті річки крови і море сліз, віра в Боже післанництво рятувала наш народ від заглади. Добу тяжких випробувань зміняла інша, коли Богом даровані українському народові життєдайні сили оживлювали його організм і робили його знову творчим у службі Христові й людині. У ті благодатні віки Україна рясніла Божими храмами та школами і добродійними установами, що ушляхетнювали людську душу і приготовляли її до дальших життєвих проб, тим паче, що тяжких періодів у минувшині нашого народу було чимало. Один з найтяжчих триває саме тепер. Та, не зважаючи на все перебуте й пережите, Христову Криницю українського народу людоненависники не потрапили висушити, — вона й далі життєдійна і оживлююча.

Літописом неймовірних страждань і світлосяйних перемог над ворогами Христа стала історія Української Православної Церкви, яка в нашому національному організмі виконує від віків основну й вирішальну функцію. Свідоцтвом цього є й останнє століття. Хоч московські бого- і людо-ненависники зруйнували у цьому столітті сотки українських святинь, а коло брами тих, що ще стоять в Україні, поставили численну сторожу, хоч на протязі цього часу їм удалося знищити мільйони нашого побожного люду, вони і далі знають, що знівечити українську душу їм не вдалося. Вона і далі жива і творча, передусім скрізь там, де людина може ще користати з волі та свобідно визнавати Христа і з Ним та для Нього жити. Свідоцтвом цьому є і залишиться повіки чудо, що сталося з волі Божого Провидіння. Саме у країнах вільного світу діє і постійно зростає найсвіжіша галузь нашої Церкви-Матері — Українська Автокефальна Православна Церква. Знає про це і ворог, який всю свою лють з цього приводу має ще змогу виливати тільки в поневоленій ним Україні. І цю лють виливає Москва, не перебираючи у засобах; — в першу чергу такими улюбленими нею, як людовбивство, руйнування родинного життя та запроторюванням визнавців Христа до тюрем, концтаборів і психов'язниць. Сотки тисяч їх терплять сьогодні за гратами й павутиною з колючого дроту, що нею покрито цілий СССР.

Знає це й вільний світ та ті, що керують ним і несуть найбільшу відповідальність за його майбутнє. Та, на жаль, саме ці легковажні провідники перебувають сьогодні у стані запаморочення, до якого їх довів гін до самозбереження й хіть до користування з дочасних і доступних їм тепер дібр. Ці гін і хіть довели їх з черги до „курячої сліпоти", через яку вони бачать тільки їм бажане й не добачають дійсної дійсности. З байдужости таких державних провідників до долі всього людства і його майбутнього охоче й хапливо користає червона Москва, що стала у цьому столітті носієм людоненависництва і центром зорганізованого запроторення людини в рабські умови буття. Бажаючи прискорити цей процес, теперішні московські можновладці ось уже понад півстоліття ведуть вперту жорстоку й послідовну боротьбу передусім з християнством, як єдиною силою, яку їм не вдалося перемогти. Саме тому вони посилили тепер наступ на тих, що носять ім'я Христа як у підвладних їм країнах, так і у вільному світі.

Та, не зважаючи на зростаюче все переслідування Христових послідовників, почала зростати й сила спротиву богоненависникам, зокрема в СССР. Все частіше лунають звідтам голоси перестороги й протести проти знущання над сумлінням людини, а в країнах вільного світу зростає водночас розуміння природи безбожницького комунізму та його ролі в збереженні колоніяльної Росії й підпорядкування їй інших народів світу. Стають уже до спротиву досі байдужі до долі людини й у вільному світі, в якому, дякуючи своїм сліпим провідникам, люди розучилися ставити спротив злу. Цей процес наростає на силі. Бачить це вже й Москва, яка своїми фальшивими посуненнями хоче відвернути увагу світу від довершуваних нею злодіянь; — звільняє декого з в'язниць, а частіше всього виганяє поза межі СССР найбільш відважних оборонців людини й Богом дарованих їй прав.

Вже це одне зобов'язує вільний світ перейти від спротиву до наступу та мобілізації християнства, передусім в його низах, бо з настроєм і реакцією людських низів Москва найбільше рахується. Саме це мав на увазі Секретаріят Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), проголошуючи 1976-ий рік „Роком оборони Віри і Церкви в Україні". Водночас, для масового й зорганізованого виявлення почувань українців в діяспорі, визначено дні від 26 вересня до 3 жовтня включно.

Наша Церква-Страдниця склала у цьому столітті найбільшу

(Продовження на стор. 3-ій)

Уляна Дячук

З ДУМКОЮ ПРО ЗАВТРА

З нагоди проголошення минулого 1975 року „Роком Жінки", преса присвячувала багато уваги жінкам та їх різним проблемам. Тут хочемо заторкнути ще проблему, про яку мало, або зовсім не писалося.

Найновіша статистика виказує, що в Америці постійно зростає різниця між пересічним віком жінок і чоловіків. В пересічному жінки осягають 75,3 літ життя, а чоловіки тільки 67,8. Тому жінки повинні бути приготовані, що можуть бути вдовами приблизно 7 з половиною років. В дійсності багато жінок живуть ще набагато довше від своїх чоловіків.

Фірма Нешенел Файненшел Сервіс перевела в 1975 році статистику та ствердила, що в ЗСА два з половиною мільйона вдів очолюють родину. Кожна четверта вдова має менше ніж 45 років та виховує ще малолітніх дітей. Ця сама статистика виявила, що в пересічному кожна вдова одержала по смерті чоловіка посмертних виплат у висоті тільки 12,000 долярів, включаючи тут життєве забезпечення, соціяльне забезпечення та різні ветеранські бенефіти.

Відомий факт, що українське суспільство недоцінює вартости життєвого забезпечення і тому треба припускати, що статистика українських вдів виказала б цю одержану суму виплат ще значно меншою.

Зі смертю мужа, голови родини, на вдову спадають нові обов'язки та відповідальності, про які вона зовсім нічого не знала та до яких вона дуже часто не є відповідно підготована. Недавнє опитування, переведене над життям повдовілих 1,744 жінок з околиць чотирьох великих американських метрополій, яких мужі померли перед 65 роком життя, ствердило, що смерть залишила у них великі психологічні і економічні наслідки. Майже половина з них підчеркнула факт, що їм було передовсім тяжко займатися фінансовими справами, бо тільки їх мужі турбувалися грішми. Менше чим одна з п'ятьох вдів колись розмовляла з чоловіком про пляни, як найкраще буде використати гроші, що їм виплатять за життєве забезпечення.

Хоча, звичайно, думки про смерть відсуваємо, як щось, що може статися комусь, а не нам, кожному треба час від часу застановитися над дійсністю та різними несподіванками долі. Доцільним є, щоб чоловіки завдали собі питання, що сталося б з їх родиною на випадок їх передчасної смерти. Чи жінка приготована бути вдовою? Чи діти досягнуть без батька все те, що він хотів би дати їм за свого життя?

Щоб бути приготованим до несення непередбачених тягарів, які може принести химерна доля, кожна жінка повинна запитати себе: чи знаю я, скільки забезпечення має мій муж, як забезпечена я і наші діти? Чи має мій муж виготовлене завіщення? Чи знаю, де є важливі родинні документи? Якщо вона не має на це задовільної відповіді, тоді час, щоб вона разом з мужем відбула довшу розмову на цю тему.

Щоб не стати одній із статистики, експерти дораджують поробити заздалегідь такі заходи:

1. Засягнути фахової поради. Не конечно треба бути багатієм, щоб дозволити собі на услуги фінансового дорадника. Часто банкові фахівці-дорадники можуть підготовити підставовий фінансовий плян для Вашої родини.

2. Жінки повинні займатися більше фінансами за життя мужа. Більшість жінок не турбується щоденними фінансовими справами своєї родини, помимо того, що приблизно 41 мільйон жінок Америки заробляють доривочно або постійно. Якщо жінка поноситиме співвідповідальність за навіть подробиці фінансових справ, вона буде краще вив'язуватися у плянуванні і веденні всіх фінансів, коли життя заставить її очолювати родину.

3. Жінка повинна мати своє окреме чекове конто.

В більшості стейтів, у випадку смерти мужа, всі банкові конта, включно із спільними, відразу є заморожені. Окреме чекове конто дасть жінці можливість платити пересічні родинні видатки до часу, аж конта будуть розморожені.

4. Як муж, так і жінка повинні мати своє власне окреме завіщання. Завіщання скорочує час леґальних процедур та заощаджує непотрібні видатки.

5. Виготовити список усіх важливіших родинних документів, як свідоцтво народження, вінчання, громадянські папери, включаючи також список банкових конт, по їх числах та з адресою банку, документи домовласностей чи вартісні папери і забезпеченеві поліси та докладно подати, де вони знаходяться. Одну копію такої листи дораджується переховувати у когось з близької родини, родинного правного чи фінансового дорадника, а другу заховати в своїм домі.

6. Фінансовий плян родини треба постійно перевіряти. Зі зростом родини, переїздом до іншого стейту, чи купном нового дому, теперішній плян може стати зовсім неактуальним. Тому вказана перевірка — бодай що два роки, щоб мати запевнення, що він йде в парі з метою і потребами родини.

7. Нічого із згаданого не відкладати на „завтра", бо його може не бути!

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Олександер Семененко. ХАРКІВ, ХАРКІВ... „Сучасність", 1976, стор. 240. Обкладинка Ореста Слупчинського.

Автор пише, що „багато чого (з того, що він пережив) згоріло, заніміло в пам'яті. Що не згоріло, хочеться записати. Були хмари й сонце, тюрми й звільнення, війна й порятунок". Семененко сам вірно схарактеризував свою працю такими словами:

„Людина нашої землі з легким призирством ставилась до самозвеличування", бо українська приповідка навчає, що „поки хвалько нахвалиться, то будько набудеться".

Ціла книжка Семененка свідчить про те, що її автор вірний повищій українській мудрості. І цією скромністю корисно відрізняється автор книжки „Харків, Харків"... від авторів інших спогадів. Друга корисна прикмета цих спогадів Семененка — це їхній стиль, місцями поетичний. Згадуючи про свій побут в санаторії в Кисловодську на Кавказі, автор не забуває про українську жінку, яка під час колективізації втекла зі свого села й працювала там та розпилася з розпачу й при праці співала українських пісень.

„Як боляче слухати це. Вона ж була господинею, вона ж кинула свою хату, де була така чиста долівка, де біля вікон пахло сухими васильками... Жінка, що в чужому місті заливає своє горе горілкою і до кавказького неба волає українськими словами про ображену гідність людини, це й був шматок того, що називається колективізація". Автор закінчив цей уступ словами: „Багато знаю, а чомусь ота п'яна розхристана українка, сама серед вулиці всесоюзного курорту живе в пам'яті".

Семененкова книжка має 36 окремих уступів, в яких автор оповідає про окремі особи, або важливіші події, і при яких додає і про себе, бо він стрічався з даними особами. Цікаво, що автор навіть про свою дружину Марусю говорить мимоходом в нарисі „Гончарівка", де читач довідується про те, як Квітка Основ'яненко хвалив „дівчат красивих, моторних, жартівливих, непишних", — і звідки дізнається, що українська няня бавила дитину польської родини, що оселилася була з Варшави на Гончарівці.

„Дитина вчилася від няні пісень цієї країни і рано співала про те, як пливе човен води повен, і як шумить і гуде, дрібний дощик іде, хоч це й не дуже подобалося її мамі"... Дівчина Маруся виросла. Настав час і вона увійшла дружиною в моє життя. Її очі уміли співати про незмірну красу і цінність жіночости, дружби і єдности".

Подібно ще коротше згадує автор про своїх батьків.

З правдивою насолодою читали ми цю книжку спогадів нібито про Харків, а в дійсності мали перед очима цілу Україну: Київ, Єлисаветград, Одесу, Полтаву, і навіть Роттердам, де Валюх вбив полковника Коновальця, бо цим вбивством керував пізніший працівник Харківської Міської Управи Полувезько (за німецької окупації). Про це докладніше пише автор в окремому розділі „Майстер провокації в Харківській Управі".

Та ми загналися на кінець книжки про Харків, а автор споминів зачинає серпнем 1922 року, коли він з Єлисаветграду прибув до тодішньої столиці України над річкою Лопанню.

Не можемо вичерпно згадати багатого змісту книжки О. Семененка, згадаємо тільки деякі проблеми з неї. Автор пішов на цвинтар в столиці в Харкові і після того пише, що самовбивства Хвильового, Скрипника, Гамарника і Томського „не були демонстрацією проти чужої влади", з якою вони довший час співпрацювали, бо це вже „був страх перед створеною ними самими системою тортур і перед кулею в підвалі". Вони стрілялися тоді, коли вже і їм грозило арештування.

„Хвильовий і Скрипник могли надати своїм пострілам політичного значення, коли б їхня совість наказала їм стрілятися з гострим висловом протесту проти замучення голодом мільйонів українців хліборобів. Тоді вони могли б умирати, принаймні, з надією, що їхня партія і еґоїстичний далекий світ почують сухий тріск револьвера в українському місті Харкові".

У розділі „У гільйотини страшний ніж" пише автор про терор. „За якобінським зразком ленінська система терору була запроваджена скрізь, — на Україні з особливою жорстокістю". Представником цієї жорстокости був грузин Садная, який діяв в Одесі під псевдоніном Калениченка. (Подібним садистом був і робітник німецької Служби Безпеки (СД), які нищили наших людей під час німецької окупації). І так згинули галичани Крушельницькі, Ерстенюк, Бадан, адвокат Іван Сіяк, Дністренко (псевдонім, автор цих рядків знав його як політичного комісара в Галицькій Армії навесні 1920-го року), Михальчук та десятки тисяч інших. Автор твердить, що „коли б окремі вибухи ненависти й боротьби скласти разом, були б Гімалаї українського опору". Та тут треба б додати заввагу,

(Продовження на стор. 3-ій)

А. Орликовський

ЗА НАШЕ МІСЦЕ У 200-ЛІТТЯ АМЕРИКИ

(З приводу симпозіюму у Вашінґтоні)

I

Це дійсно із такою ідеєю думалось вшанувати американську державу на науковій конференції у Вашінґтоні, бож зійшлися чотири дати на цей рік, які українській громадськості треба було гідно відзначити:

а) уродини американської держави, в якій біля мільйона наших людей живе та проживало у певному числі вже від XVII сторіччя,

б) століття від часу нашого масового поселення — доба, в якій наша еміґрація таки щось дала Америці,

в) дві політично-історичні дати: 60-ліття американсько-українських державних взаємин із усіма позитивами та неґативами, і 125-ліття від часу участи Америки в індустріяльній революції України, у висліді чого прийшло до встановлення першого американського консуляту в м. Одесі у 1891 році.

Гідність нашої еміґрації потрібно було нам підняти і в політичному аспекті, щоб дізналися про нас тут відповідні чинники, що ми в Америці не лише якась там етнічна спільнота з екзотичною ношею, писанками, борщем й книшами, а таки вартісна національна група.

Поклін треба було скласти тим, що їх Всевишній прийняв до свого царства за їх гірку долю на скитальщині без талантів та можливостей, однак з безмежною відданістю нашій Церкві та нашому побутові. Їх треба було пом'янути за їх велику любов до рідного краю, особливо в час боротьби за державність 60 років тому. Їх, оцих перших тут, треба було вшанувати й за їх труд у будові храмів Божих, народних домів та створення обезпеченевих установ, які стали фінансовою базою й нашого етнічного існування в цій країні капіталу та бизнесу. Не менше потрібно було пригадати та вказати американському професійному світові, що в сучасній добі ми дали та даємо Америці визначних співтворців її могутности в таких особах, як світової слави науковець-технолог Ст. Тимошенко, член майже всіх найвизначніших академій світу; Вол. Тимошенко — визначний економіст й кольшній член української дипломатичної місії УНР в Парижі; та сучасників, визначних науковців: В. Харика, Н. Назаревича, І. Кістяковського — дорадника президента Двайта Айзенгавера; Мих. Яремовича, З. Мельника, Л. Дмоховського та ще декільканадцять імен більше в ділянці інженерії, економії, а то й мистецтва, напр., мистця Ол. Архипенка. Таким чином ми, ось тут в цій країні, не лиш зарсбітчани, а співтворці в науці, викладанні по університетах, в мистецтві (малярстві, скульптурі, музиці, театрі) медицині тощо.

От й вся ідея, яка оформилася в половині липня минулого року та яку за пропозицією д-ра В. Трембіцького прийнято з вдоволенням на засіданні нашого Крайового Ювілейного Комітету. Головне було те, щоб ми, як одна із поважних слов'янських еміґрацій, змогли піднятись вище своєї етнічности та зарепрезентували себе в першу чергу інтелектуально. Маніфестування по вулицях ще далеко не все, чим будується своє я. На жаль, цю істину не всі змогли зрозуміти. Емоційність часом бере верх над розумовою суттєвістю державницької справи.

Для надання поваги всій справі, прийшлося об'єднати усі наші наукові установи в спільне ядро для соборного нашого виступу, як нації. По намаганнях й дискусіях вдалося створити ґрунт, із якого вийшла спільна комісія, до якої ввійшли представники НТШ, УВАН на нашого Українського Науково-Дослідного Інституту в Гарварді.

В розгарі праці особливо чотири члени комісії були рушійною силою в організації симпозіюму: послідовний в завданні, із духовним та персональним престижем, о. проф. д-р М. Войнар, який через своє вище урядове становище в НТШ, де надано перші рамці реалізації всієї програми, став головою Симпозіяльного Комітету; проф. д-р В. Трембіцький (теж від НТШ), ініціятор задуму, який послідовно старався його перевести в життя; д-р В. Омельченко — науковий секретар УВАН, який дбав за належну участь його інституції в цій великій імпрезі, та проф. д-р О. Пріцак від УНІГУ, якому завжди дороге добре ім'я української науки в Америці. Допомагали як могли, не шкодуючи часу, д-р М. Вацик та інж. Р. Кобринський від НТШ і проф. Ю. Федишин від УВАН.

Ідея спільного виступу перед американським світом, повне взаєморозуміння справи, вичуття, що нагоду не можна втратити, та наполегливість всіх чотирьох таки були вирішальним у праці.

Так одержано результат:

1.) Про цю наукову конференцію, як одну із частин нашого всееміґраційного виступу у Вашінґтоні, довідалася американська громадськість столиці по радіо та через телебачення. У висліді і державні, суспільні та пресові чинники звернули увагу на наш виступ в позитивному сенсі. Тут треба мати на увазі дві доповіді, які викликали особливе заінтересування американського світу, д-ра Галини Дуди на тему етнічних проблем, які зараз є в тракті дослідів Білого Дому, та д-ра В. Трембіцького по питанні українсько-американських міждержавних взаємин, що є частиною ширшої справи стосунків З'єдинених Стейтів Америки із совєтським комплексом, тобто Москвою, чи навіть з Києвом. Відповідні дослідні кола, міністерського характеру департаменти до деякої міри познайомилися із нашою поставою до вищезазначених проблем, що є додатнім фактом в цілості наукової конференції, яку ще доповняли: цікавий показ державницьких пам'яток (1917-1923) до теми українсько-американських стосунків та бібліографічні матеріяли до доповіді д-ра О. Соколишина.

2) Ми постаралися зілюструвати в науковому й аналітичному аспектах вартість нашого поселення за сто років, подаючи сальдо нашого сьогоднішнього стану в мозаїці етнічних груп в американській державі. Ми спромоглися уточнити наше місце в американському громадському житті, придбавши, — будемо сподіватися, — на майбутнє кращий респект до нас всіх особливо американського інтелектуального світу.

3) Наш науковий світ цей раз здобувся на спільний і суцільний міжінституційний виступ на всеамериканському форумі перед державою та громадськістю. Це теж велика подія.

(Закінчення буде).

Закінчення шкільного року в Школі Українознавства св. Володимира в Чікаґо

День 12 червня 1976 року залишиться в пам'яті одинадцятьом абсольвентам, як останній день в Школі Українознавства про українському православному соборі св. Володимира в Чікаґо. Іспити зрілости успішно склали цього року такі учні: Віктор Богдашевський, Наталя Коновал, Ліда Косик, Дмитро Куривчак, Оля Куриляк, Наталка Лисенко, Михайло Левицький, Марія Масленчук, Уляна Максимів, Ніна Тригубчук та Юрій Цепинський.

Шкоая Українознавства при православному соборі св. Володимира в Чікаґо — 1976 Абсольвенти Школи Українознавства українського православного собору св. князя Володимира.

На закінчення шкільного року Владика Константин та отець протопр. Федір Білецький, духовний опікун школи відправили молебень. Після Служби Божої та спільної фотографії учителів і учнів у виповненій гостями і учнями шкільній авдиторії, відбулася святкова імпреза. З привітами і цікавими промовами виступали: голова Батьківського комітету Андрій Соколовський, професор Мирос. Семчишин — голова Ради Українського Шкільництва при УККА - Чікаґо і предсідник Іспитової комісії; Наталка Іванів від Золотого Хреста, яка також подарувала для школи книжки „Бояриню" Лесі Українки і „Хитру Макітру" Ганни Черінь; Ілля Матулко промовляв від парафії та директор школи Олександра Дяченко Кочман, яка подякувавши за співпрацю учителям, Батьківському комітетові і батькам, заклика ла протягом літньої перерви продовжувати працювати над ще кращим опануванням української мови.

Мистецькою частиною провадила учителька передшкілля Христя Таран. Два українські народні танки виконали учні молодших кляс К. Волковець, Таіса і Тамара Коломийці, К. Войчик та А. і Р. Карасейчуки. Учениця 7-ої кл. Роксана Цепинська продеклямувала вірш, присвячений полтавчанці, директорові школи Олександрі Кочман. Шкільний хор під керівництвом учительки О. Ференц відспівав низку пісень. В другій половині мистецької програми виступали абсольвенти: Оля Куриляк заграла на бандурі декілька народних мелодій, зокрема гарно виконуючи „Гомін Степів України" Григорія Китастого; Юрій Цепинський з Роксаною Дикий виконали змодернізований танок.

Після мистецької програми абсольвент Віктор Богдашевський прочитав прощальне слово від усієї кляси і на закінчення матуранти, у вишиваних вбраннях, по одному підходили до Владики Константина, який вручав їм „Новий Заповіт", а директор школи Олександра Кочман вручала абсольвентам матуральні дипломи, річні свідоцтва, таблью, альбом зі світлинами гетьманів, Certificate of Achievement виданий суперінтендентом повітових шкіл та шкільну газетку-хроніку „Наша Школа" видану школою, і яка на своїх 30-ти сторінках містить дописи учнів, дещо про учителів, листи дитячих письменників Катерини Перелісної і Романа Завадовича до учнів та насвітлює різні події і імпрези, які відбулися протягом року. Учні з дуже добрим успіхом, Віктор Богдашевський, Дмитро Куривчик, і Юрій Цепинський, дістали на згадку книжку „Слово о Полку Ігоревім". Випускники від себе піднесли директорові школи і учителям, що їх учили в 10-ій клясі китиці троянд і подарунки. Імпреза закінчилася змістовою та повчальною промовою, яку виголосив духовний опікун Школи, ст. протопр. Федір Білецький.

Тепер дещо про нашу школу в 1976 році: минулий рік в нашій школі виявився одним з найактивніших і найуспішніших як в навчанні так і в загальному стані школи, завдяки відданій праці рядових людей. Наша школа увійшла до Ради Українського Шкільництва при УККА, Відділ Чікаґо, ціллю якої є сприяння освіті та вихованню української молоді. Також представники від учителів і батьків нашої школи брали участь у міжетнічній програмі при Іллінойському університеті, яка б мала увести матеріяли про українців і інших етнічних груп до 5, 6, 7 і 8-ої кляс американських публічних шкіл. Наші учні часто мають нагоду репрезентувати українську культуру між американцями, але ми горді коли вони це роблять з рамени школи при соборі св. Володимира. В грудні наші учні взяли участь у міжетнічній зустрічі шкіл у Спертус коледжі, спонзорованою Іллінойським університетом, де вони гарно виступили з українськими танками і грою на бандурах. Школа урочисто відмітила свято 1-го Листопада, та Рік Жінки - політв'язня. В співпраці з Батьківським комітетом школа влаштувала Ялинку для учнів, після якої учні ходили колядувати. Школа відзначила День Самостійности і Соборности України, роковини Тараса Шевченка, та велика кількість нашої дітвори взяла участь у виставі-монтажі „Дитячий Скарб" з нагоди вшанування 55-го ювілею літературної творчости письменника Романа Завадовича. Ініціятором ювілею була учителька школи св. Володимира, Галина Грушецька. На весні школа зорганізувала прогулянку до столиці нашого стейту Іллінойс, Спрінфілду — „Землі Лінкольна". Прогулянкою усі були дуже задоволені, їздило понад 80 осіб. З нагоди 200-ліття Незалежности Америки і 100-ліття українського поселення в Америці учні і учителі численно взяли участь в українській параді в Чікаґо, влаштованій УККА 22-го травня. Школа знову відновила збирання одежі, книжок і грошей для висилки українським дітям в Південній Америці, опікується цим добрим ділом учителька релігії О. Семчишин.

Школа св. Володимира починається передшкіллям, де діти при грі і різних заняттях призвичаюються до навчання і відповідальностей у вищих клясах. В наступних 10-ох клясах учні вчаться української мови, літератури, історії, географії, культури, релігії і співу. Основою нашої програми є програма, укладена Шкільною Референтурою при Українській Православній Церкві в ЗСА і є на високому рівні. Мавши добре підготованих учителів, ми маємо добрі наслідки. Вимоги при матуральних іспитах є великі і хоча деякі учні легковажать завдале в школі в нижчих клясах, то, спостерігаючи учнів протягом останніх років в школі, ми завважуємо в них ту свідомість, яку школа ставить за завдання дати учневі, а саме: вкорінення українського почуття і духовости. Школа допомагає дати дитині почуття до своєї громади — цього почуття не мають діти, які не відвідують Шкіл українознавства. Хвала тим батькам, які посилать своїх дітей до українознавчих шкіл, посвячуть свій час для найважливішого, що батьки можуть передати своїй дитині, а саме — ідентичність, визнання себе і свого походження.

Олександра Д. Коган

Школа Українознавства при православному соборі св. Володимира в Чікаґо 1976 р.

Виставка Е. Козака і синів у Гантері

Гентер, Н.Й. — У Кетскильських горах чомусь має чарівну притягаючу силу для мистців. Вижницький, Людмила Морозова і Титла мають тут таки власні хати, — Певний і Мороз обов'язково сюди приїжджають на літній сезон, а Едвард Козак спершу сам, а згодом, коли два його сини підросли і стали також мистцями, щороку тут мають мистецьку виставку в мотелі „Ксеня", чи пак, популярно, на „Кобзярівці". Офіційне відкриття виставки Едварда, Яреми і Юрія Козаків відбулося 3-го липня ц. р. Програму вечора відкрила і опісля проводила ним Уляна Любович, яка на вступі звернула увагу, що між приявними не стало постійного гантерського гостя, близького приятеля Едварда Козака Миколи Понеділка, тому й Еко спершу противився будьякій імпрезі з приводу його виставки. Але Микола Понеділок був творцем, який розважував людей своїм гумором та був співцем радости, а не смутку. Тому він напевно спротивився би, щоб з приводу його відходу з цього світу смуток панував на „Кобзярівці"...

Про саму виставку говорив ред. Іван Кедрин, пригадавши, що саме 15 років тому Едвард Козак уперше прибув до „Ксені" зі своїми образами і що так тоді склалося, що ту першу виставку Ека в Гантері відкрив він, Кедрин. На „щасливу руку", бо ось вже 15-ий раз мистець приїхав з новим вантажем своєї творчости. Правда, його успіхи були різні, бо в минулому році трапилась така звеличниця його таланту, яка хотіла закупити в нього „Квіти": ті, що стояли у вазонку на фортеліяні, вже трохи прив'ялі... Кедрин схарактеризував цьогорічну „ювілейну" виставку Едварда Козака і його двох синів, як „рівну", без значних відхилів щодо рівня. Відповідаючи універсальному талантові Едварда Козака — журналіста, письменника, сатирика, видавця й редактора та поруч із цим високої кляси артиста - маляра — його виставка теж універсальна: багата тематикою і різною технікою. Переважає його улюблена, наче вже традиційна тема — стрілецька й гуцульська, але є й квіти, портрети, ґротеска й карикатури, — поруч із великими барвистими полотнами, на яких манить око розмашистий, стихійний танковий рух, — є твори темою з мітології („Лісовик", „Вовкулака", „Відьма"), є й символічна „Галицька слава" і делікатні ліричні твори („Маки", „Спочинок"). Щодо багатства уяви й тематики, майстерности рисунку й творчої плідности доповідач прирівняв Едварда Козака до покійного Бориса Крюкова.

З черги маленька Рома Яцушко продеклямувала дуже давній вірш Едварда Козака із „Дзвіночка": „Ой, у горі, на горі, малювали малярі". Іван Керницький (Ікер) — відчитав своє оповідання, як у кредитівці „Самопомочі" в Ню Йорку повис великий образ Петра Андрусева „Торг у княжому Києві", а в недалекій Православній Кредитівці пишається образ Едварда Козака, внісши соборну атмосферу у ту установу...

Наприкінці Едвард Козак відчитав недруковану ще сатиричну гумореску — новий нарис Гриця Зозулі, який напевно появиться друком.

Цьогорічна виставка Едварда Козака в Гантері охоплює 52 образи — олії, плюс 17 карикатур із серії „Українці в Америці", — плюс 14 образів Юрія Козака — здебільша Ікони і прегарний проєкт іконостасу, — плюс 17 образів Яреми Козака (квіти й пейзажі) та ще й 10 мозаїк, спільної роботи Едварда і Яреми Козаків, між ними деякі монументального характеру. Разом 110 експонатів — багата різнородна виставка.

Простора їдальня мотелю „Ксеня" перетворена в авдиторію, була повна власних і прибулих, навіть з далекої околиці гостей. У недалекій „гражді" біля чудової гуцульської церковці, у домі Людмили Морозової та у домі Ярослава Вижницького відбуваються ще окремі виставки образів, які вимагають окремої оцінки.

Ю. Ч.

Послання Собору Єпископів...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

жертву: — життя кількадесятьох єпископів, тисячів священиків і мільйонів вірних. Саме тому вона покликана Божим Провидінням бути найвірогіднішим свідком московського знущання над людиною та її релігійним сумлінням. У зв'язку з цим доручаємо Всечесному Духовенству і парафіяльним управам нашої Церкви: — перевести у визначених вище днях масову акцію оборони Віри і Церкви в Україні, починаючи її в неділю 26 вересня відправою Панахиди за душі українських мучеників і закінчуюючи її в неділю 3 жовтня відправою Молебня за тих наших братів і сестер, що терплять ув'язнення за вірність Христу і відданність Його Св. Церкві.

Для схвалення протесту проти переслідування християн в Україні й в усьому СССР, відбути в кожній парафії сходини її членів, а прийняті на сходинах резолюції з власноручними підписами членів парафії розіслати в копіях (фотовідбитках) представникам місцевої державної і самоурядової влади (губернаторам і посадникам міст) та чільним провідникам інших місцевих християнських деномінацій і громадським організаціям гуманітарного напрямку. Одну копію схваленої резолюції-протесту, для використання її на міжнародному терені, вислати найпізніше до 15 жовтня ц. р. в ЗСА безпосередньо Митрополичій Канцелярії, а з інших країн українського розселення через місцеві церковні управління УАПЦеркви.

Всечесних Отців Настоятелів просимо подбати, щоб подане вище доручення було якнайдокладніше виконане, бо щойно тоді приєднаємо до оборони Христової Віри й страдників за неї в Україні й інших людей доброї волі в усьому світі.

Допоможи ж нам у цьому, Боже, що у Святій Тройці перебуваєш!

Віддані Вам у Христі

† Митрополит Мстислав.
† Архиєпископ Марко. † Архиєпископ Орест.
† Єпископ Константин. † Єпископ Володимир.

Видано 14 серпня, р. Б. 1976-го,
у день мучеників Маковеїв і
Хрещення України, в оселі Св. Ап.
Андрія. С. Бавнд Брук, Н. Дж., ЗСА.

Семінар для вчителів Комісії Шкільництва Провінційної Ради КУК Онтаріо

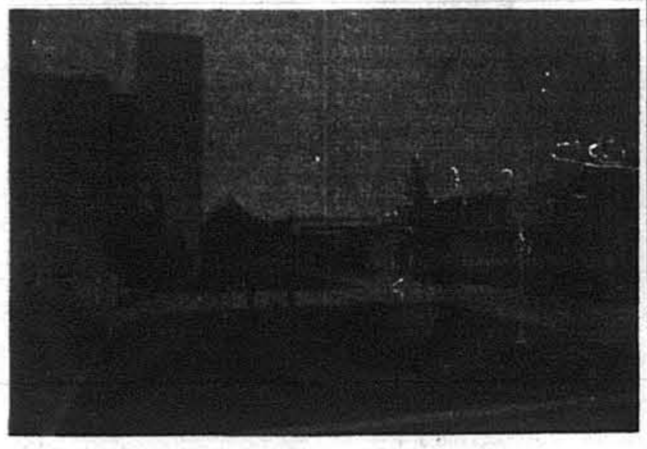
Вінніпеґ (КУК). — Комісія Шкільних Справ при Провінційній Раді КУК Онтаріо під проводом д-ра Є. Рослицького влаштовує дводенний Семінар для вчителів рідних шкіл, дитячих садків і курсів українознавства, в якому можуть брати участь учителі Онтаріо та всіх інших провінцій Канади, чи й з-поза Канади.

Семінар відбудеться в Торонто, в приміщеннях школи св. Миколая при вул. Белвудс 4, 11 і 12 вересня 1976. Заінтересованих учителів проситься пересилати їхні зглошення на адресу рідношкільного дорадника КЦУШР при централі КУК І. Бондарчука:

Mr. I. Bondarczuk,
67 Lynn Haven Road
Toronto, Ont. M6A-2L1.

КОЛЕҐІЯ СВ. АНДРЕЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Забудування Колеґії св. Андрея при Манітобському університеті

кращою репрезентацією членів з Едмонтону, Альберта. З'їзд відбувся під предсідництвом голови Верховної Управи Ордену, д-ра П. Кондри.

В програму З'їзду входили звітування Верховної Управи, ректора Колеґії о. проф. М. Юрківського та представників окремих відділів. З'їзд обговорив справу видання інформативного бюлетеня, процедуру підвищення членів Ордену до вищого рівня, суґестії щодо статуту і ін.

При цьому треба зазначити, що Орден Св. Андрея — це організація духовенства й мирян Української Ґреко - Православної Церкви в Канаді, завданням якої є сприяти моральному й матеріяльному добробутові Колеґії, а також розвиткові православної релігійної свідомости й християнської культури. Орден стоїть на засадах української церковної ідеології і на сьогоднішній час він являється найкраще зорганізованою і здисциплінованою організацією православних українців. Одним з перших його ініціяторів і першим Верховним Провідником був Архипресвітер о. д-р С. В. Савчук.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ В КОЛЕҐІЯЛЬНІЙ КАПЛИЦІ

Неділя, 8 серпня 1976 р., була днем започаткування святкувань 30-річчя Колеґії. Святкування започатковано Божественною Літургією, яку в колеґіяльній каплиці відслужив Його Блаженство Митр. Андрей з духовенством: архипресвітер о. д-р С. В. Савчук, проф. о. д-р С. Ґерус, митрат Ф. Керніцький, прот. І. Стус і прот. М. Крищук з Едмонтону, редактор „Вісника" прот. Т. Міненко ,свящ. Ігор Куташ з Монтреалю, свящ. С. Головко з Чікаґо, Ілл., і отці диякони Василь Макаренко та Степан Сорока.

Богослуження співав хор катедри Пресв. Тройці в Вінніпеґу під диригентурою Володимира Богоноса.

Ювілейне слово - проповідь виголосив Блаженніший Вл. Митр. Андрей. Його слова слухала громада людей, що в каплиці не вміщувалася, а стояла на передкапличчому коридорі.

Д-Р МАНОЛІЙ ЛУПУЛ НА ЮВІЛЕЙНОМУ БЕНКЕТІ

По Богослуженні в колеґіяльній каплиці ,в авдиторії Пембіна Гол Манітобського університету відбувся Ювілейний бенкет з участю українського громадянства, адміністративного й викладового персоналів Колеґії, членів Ордену Св. Андрея та гостей — репрезентантів двох університетів міста Вінніпеґу ,богословських шкіл і ін.

Господарем бенкету був голова Дирекції Колеґії — суддя І. Р. Соломон, а головним промовцем - д-р Манолій Лупул з Едмонтону. Привіти Колеґії висловили президент Манітобського університету д-р Р. Кемпбел, президент Вінніпеґського університету д-р Г. Е. Дакворт, голова Союзу Українців Самостійників Канади д-р Степан Яремчук, Анастасія Шемелюк — голова Союзу Українок Канади. Блаженніший Вл. Митр. Андрей вітав Колеґію від всієї УГПЦеркви в Канаді; він говорив українською і англійською мовами.

Найголовнішою точкою бенкету була промова д-ра Манолія Лупула — професора Албертського університету й директора новоствореного Канадського Інституту Українських Студій. Його представив д-р П. А. Кондра, а за промову йому дякував о. проф. Олег Кравченко.

Д-р Лупул говорив по-українському й по-англійському; він говорив на тему дня: Колеґія Св. Андрея, її значення, її труднощі й неймовірні зусилля втримуватися при житті і праці, а крім того дійти до такого рівня свого розвитку, в якому вона являється сьогодні. Говорячи про це, доповідач постійно повторяв: „Вірте цьому, як можете..."

Головною силою доповіді д-ра Лупула треба вважати його аналізу ситуації і стану, в яких Колеґія мусить існувати й дійсно розвиватися, не зважаючи на неймовірні обмеження і вимоги праці. Доповідач є добрим знавцем політики т. зв. многокультуралізму в Канаді, на який витрачається стільки адміністративного часу й публічного гроша; він закликав дивитися на факт Колеґії Св. Андрея в світлі згаданого многокультуралізму і прийняти до відома те, як її ігнорується так політичними, як і освітніми властями Канади.

ЮВІЛЕЙНА КОНВОКАЦІЯ КОЛЕҐІЇ

Черговою подією цього Ювілейного дня була 23-тя Конвокація Колеґії; вона відбулася в колеґіяльній авдиторії в неділю о годині 4-ій по полудні. Ця Ювілейна Конвокація була урочиста й многолюдна. Трьом абсольвентам Колеґії видано дипломи ліценціята богословія, двом — бакалавра богословія та двом дипломи почесного докторату. Ліценціят отримали: диякон Василь Макаренко, Андрій Меланченко і свящ. Микола Сарамаха (йому надано диплом у відсутності, бо він живе в ЗСА і на Конвокацію не міг приїхати); бакалавреат отримали: прот. Андрій Тетеранко і свящ. Ігор Куташ; докторат канонічного права отримала Савеля Стечишин з Саскатуну, Саск., а докторат богословія отримав Блаженніший Вл. Митр. Андрей — Первоієрарх Української Ґреко-Православної Церкви в Канаді. Він виголосив конвокаційну доповідь на тему Пастирського Богословія.

Конвокація була завершена чайним прийняттям та товариською гутіркою.

Д-Р КЕМПБЕЛ У ТОВАРИСТВІ УКРАЇНЦІВ

В неділю, о год. 8-ій вечора, в готелі Дакота, відбулася товариська зустріч членів дирекції, адміністрації й професорського персоналу Колеґії та Ордену св. Андрея з новим президентом Манітобського університету — д-ром Ралфом Кемпбелом. Це була неформальна гостинна зустріч. Д-р Кемпбел ознайомлювався з окремими особами, вів з ними розмови, ділився своїми враженнями з усього Ювілейного дня і цього вечора. Він справив миле враження на всіх присутніх, а із свого боку висловлював задоволення з ознайомлення з життям, плянами та проблемами Колеґії.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Пластові юначки на Бобрівці „на все мали час"

Юначки після відбутої теренової гри на оселі „Бобрівка"

Бобрівка (Романа Сохан) — „Розвиток української культури й мистецтва" в ЗСА був темою тритижневого виховно-вишкільного табору пластових юначок під назвою „Відгук фантазії" на оселі „Бобрівка" в Норт Колбрук, Конн. Табором, що нараховував 28 учасниць, проводили: ст. пл. Христя Возняк — комендантка, Ляля Войтович — заступниця комендантки, Наталка Басняк — бунчужна, Рома Сохан — писар, та інструкторки: Христя Винник, Наталка Лучанко, Ліда Стасів і Зірка Ткач; більшість із них членки, чи кандидатки до 4-го куреня Уладу Старших Пластунок „Ті, що греблі рвуть". Курінь „Греблі" святкує цього року 50-ліття свого заснування та невпинної пластової праці, яку із запалом продовжують його членки.

Програма табору, який відбувся в часі 10-31-го липня, виявилася дещо інакшою від інших юнацьких таборів, бо крім таких зайнять, як практичне пластування, гутірки, прогулянки, спів, спорт, ватри тощо, юначки мали нагоду познайомитись з окремими ділянками української культури та мистецтва. На кожний день таборування призначено одну ділянку і переведено гутірку та робітню, якщо це було можливе, у зв'язку з нею. Також вислано окремі листи-привіти до українських мистців, музик, письменників та редакцій часописів у ЗСА, яких згадувано в гутірках.

Наприклад, в День Деревориту таборовички вчилися про цю ділянку мистецтва, її виконавців, а пізніше самі майстрували лінорити. Таким чином юначки запізналися з дереворитами, скульптурою, малярством, емалією, керамікою, літературою, драмою, музикою, оперою, журналістикою і т. п.

В День Пластунки юначки влаштували виставку майстрування — кераміки, емалії, лінорить, писанок, декупаж, макрамей та інших ручних робіт. В цей день також відбувся показ веж і вийшла таборова газетка під назвою „На все є час".

Провід табору уложив програму так, щоб мати хоч одне спеціяльно цікаве зайняття з кожним табором, який відбувся в той самий час на Бобрівці. Таборовички запросили табір юнаків на вечерю і самі всмажили їм картопляники. Після нападу братчиків з табору новаків на табір юначок треба було „відкупити" вкрадені речі. І так всі новаки і братчики були запрошені на вареники, що їх зварили членки проводу табору юначок. В останній повний день таборування, коли юначки традиційно перебирають провід табору, влаштовано карнавал для розваги новачок.

Тритижневе таборування заповнили ще маскарада, „Баль Бобрівки", прогулянки, теренові гри й завдання пластових проб, вмілостей та Відзначки Фізичної Вправности, доказуючи, що таки справді „На все є час".

Появився друком збірник...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Джошуа Фішман — Імміґранти в Америці: етнічна ідентифікація і проблема поколінь; Василь Маркусь — Українська спільнота в ширшому американському суспільстві: проблеми і спостереження; Манолій Лупул — Непевність становища українців в Канаді; Степан Ріпецький — Український Соціологічний Інститут у Відні та Український Інститут Громадознавства в Празі; Ілля Витанович — Українські соціологічні і зближені студії на еміґрації.

В книжці вміщено декілька діяграм, 70 статистичних таблиць, резюме та покажчик імен.

Наукові праці авторів досліджують соціологічні процеси внутрі української іміґрації та унаглядонюють наслідки у відношенні до родини, Церков, молоді, організацій, політичного та культурного життя. Книжка потрібна кожному, хто працює або цікавиться розбудовою життя на поселеннях.

Даючи високу оцінку працям соціологів, Український Науковий Інститут Гарвардського Університету погодився фірмувати це видання.

Появу книжки пов'язано з 200-літтям Американської Революції й 100-літтям українського поселення у ЗСА.

Книжка коштує 12.00 долярів. Замовлення враз з чеком приймає:

M.P. Kots Publishing,
1215 Summit Ave.,
Jersey City, N.J. 07307.

Появився реґіональний...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

них на розповідях гуцулів з різних околиць Гуцульщини. Подано також короткий нарис про Гуцульщину — її географічне положення, природу, населення, минуле і про гуцульський говір та його використання в українськім письменстві.

Окрему увагу приділено в збірнику мистецьким традиціям різьбарства в дереві, які знайшли свій вислів в оснуванні різьбарських шкіл в селі Річка, Брустурах і в Косові, включено розповіді про дерев'яну архітектуру та гончарство, з багатством різних до цього ілюстрацій. Велику частину цієї реґіональної праці займають описи родинного життя гуцулів, а з тим і різногранних традицій: ритуали хрищення, весільні та похоронні обряди — пов'язані з різними оригінальними гуцульськими заспівами. В збірнику подано коломийки з різних околиць Гуцульщини і про гуцульську пісенну та поетичну творчість. В більшості, до кожного розділу складено окремий слівничок гуцульських слів. Цікавий і дуже важливий вклад в „Історію Гуцульщини" — це зібраний матеріял про видатних діячів минулого Закарпатської, Буковинської і Галицької Гуцульщини.

У цій многогранній реґіональній праці вміщено 160 знімок і карту Гуцульщини — роботи Богдана Крижановича. Обкладинку та герб Гуцульщини виконав проф. Петро Андрусів.

Про цей черговий вартісний реґіональний твір української діяльности, цим разом про нашу незрівняну Гуцульщину, про всі труди і труднощі в підготові та публікації такого збірника інформував редакцію „Свободи" під час недавніх своїх відвідин у ній головний редактор збірника, мґр Микола Домашевський, презентуючи рівночасно редакції рецензійний примірник.

Зальцбурзьким гімназистам у тридцятиліття

З нових бараків, що на передмісті сховалися за давній манастир, щодня опівдні група гімназистів верталася в життя буйного вир...

Марта Тарнавська

На передмісті Зальцбургу в тіні розлогих каштанів та запашної акації, розташувався табір переселенців — Лексенфельд.

У новому бараці, де дошки стін пахли ще свіжістю лісу, примістилася Українська Гімназія. Туди щороку входив повагом усіма люблений і шанований директор д-р Володимир Калина. Там стояли на сторожі юної моралі і вчили Божих законів отці професори Марко Гіль та М. Коржан.

—Ми мусимо продовжувати освіту молоді, це наше майбутнє — заєдно пригадував учительському зборові пан директор.

Чи пригадуєте, друзі, як спішили ми з Леґенер Касерне, з Гельбруну, з приватних помешкань до бараку гімназії, де були запал і охота та не було ще навіть жадного устаткування?

Коли над містом царювала біла тиша, у клясі на пушках від бензини сиділи студенти. Затирали померзлі руки, у залізній печі роздмухували головню, а проф. поет Микола Матіїв Мельник викладав українську літературу.

Як появилися по клясах лавки і таблиці, то професори д-р В. Калина та О. Гамерський залюбки замучували нас сінусами і косінусами, а професорові нарисної геометрії важко було спонукати студенток, щоб зуміли побачити другий бік призми.

—Не вивчив лекції? А, де блукав учора? Гуляв на забаві чи зідхав до місяця біля штреки? — запитував холоднокровно проф. Іван Шандровський. В бараці розсипався сміх, пульсувало життя.

Набравши у жмені сухих вівсяних платків вбігала до кляси усміхнена Ара, щоб не спізнитися на лекцію історії проф. Юліяна Каменецького.

—Сьогодні пластові сходини — заповідав станичний Вася.

—Увечері проба хору на Шевченківський концерт — повідомляв чорний Ромко.

—Треба творити щось нового — заохочував Славко. І Маркіян сидів під час лекції логіки, яку викладав його батько, закарлючками нот записував свої композиції:

Тихий вечір над селом,
мерехтить плесо вод,
шепче казку очерет...

—Пст! — Панове, шафа грає, їдьмо на прогульку до Фушлю — підсував карточку сусідові Бодько. Проф. Іван Жила намагається передати нам пісню про Нібелюнгів, але ми вже робимо пляни. Кому до Зіґфріда, як думаєш про Фушль.

На горах вже танули сніги, розцвітали запашні циклямени.

— З високих, синіх Апенін
Зійшла заквітчана весна...

співала замріяно Зеня, час до часу споглядаючи на Ліду.

— А не забудьте пробу деклямацій на вечір поетів — зверталася лагідним голосом Наталка.

І спішила Ірена з подругою до Леґенер Касерне. У затишній кімнаті з дверима відкритими в коридор, вибирав і читав вірші поет Борис Олександрів. По коридарі проходжувалися — Марта і Ляля.

— Це ж ваша пластунка Остапа, вказав вдоволено на чорняву студентку поет Борис.

А в гуртожитку, студентки вчилися, попиваючи чорну таборову каву.

— Любчику, подай, помий, принеси... заохочувала брата, що прийшов у відвідини сестра. І Любчик все з покорою виконував.

— Він певне буде священиком — передражнював гість Влодко.

— Швидше, ходімо! Закликала подругу Маруся. Проф. Любомир Круфельницький не любить, коли спізнятися на пробу.

Діду мій, дударику,
ти було селом ідеш... —

співали, маршуючи втакт нерозлучні подруги.

Горіли свічки і лямпадки ночами до ранку. Ми вчилися. Набирали знання.

Творили клаптик своєї України серед тяжких умовин скитальщини.

І — роз'їхалися світами. Тільки Богдан залишився держати стійку на вічній ватрі, сторожити незабутніх днів юности Зальцбурзького міту. Над його могилою пахне медом квіття липи, пахне Україною.

Проминуло бурхливих тридцять років. Скільки досягнень добилися ті, що не лякалися труднощів, що вчилися разом з нами. Перекиньмо мости з теперішнього в минуле, щоб хоча на хвилину повернутися до безжурних днів молодости.

До побачення на З'їзді!

А. М.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що Москва нищила нас таки нашими руками.

Вирок суду в процесі Спілки Визволення України (СВУ) читав Приходько... Чи думав він, в яку категорію українців він записаний і коли прийде його черга? Він був товаришем Шумського і Блакитного, мусів розуміти". (І Шумський і Блакитний були раніше зліквідовані).

Жаль тільки, що автор не старався зробити показник імен, бо він пише в своїй праці про такі в нашій історії постаті, як Чубар, Хвильовий, Скрипник, Чехівський, Старицька - Черняхівська, Панас Любченко, Йосип Гірняк, Гнат Юра, артільний батько М. В. Левитський, Євген Маланюк, Сергій Пилипенко та інші.

Книжка „Харків, Харків"... О. Семененка цікаво задумана праця зі спогадами про Україну від 20-их до 40-их років цього віку. Автор з можливо найбільшою об'єктивністю згадує особи і події під час московської і німецької окупацій. Його книжка майже не говорить про автора, який зі щирого серця оповідає про своїх братів і сестер-українців, які терпіли й загинули від жорстоких окупантів України. „Харків, Харків..." висококультурна книжка...

УКРАЇНСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

гу на українські акції, як також видвигали питання участи України в Олімпійських Іграх в ширшому політичному контексті.

На другий день Олімпіяди, коли появився український прапор на головному Олімпійському стадіоні, Олег Яхно запитав на пресовій конференції Організаційного Комітету, яке значення мав той прапор. На наступній конференції А. Бандера і А. Семотюк ставили питання в справі арештування Любка Шуха. Справу спалення совєтського прапору порушив кореспондент СБС Орест Павлів, що викликало широке зацікавлення присутніх кореспондентів, які про цей акт до того часу нічого не знали. Коли совєтський представник запротестував проти розповсюдження українських олімпійських матеріялів у пресових центрах, А. Бандера підніс справу, що самі совєтські кореспонденти розповсюджували їхні пропаґандивні матеріяли і викликав сміх на залі, коли запитав чи совєтські кореспонденти також протестували проти роздачі дарових квитків до розваговогo клюбу „Плейбой".

Інші виступи українських журналістів відносилися положення самих українських спортсменів після нагороджування їх олімпійськими медалями.

Так поставлено ряд питань на пресовій конференції, на якій виступав О. Базилевич, тренер збірної футбольної команди СССР і тренер київського „Динамо". О. Яхно поставив питання про його національність, на що Базилевич відповів, що він українець, громадянин СССР. А. Бандера ставив питання українською мовою про надужиття київських динамівців для збірної СССР. О. Яхно знову ж запитав Базилевича, чи він не уважає, що Україна повинна брати окрему участь в Олімпіядах. Базилевич гостро відповів (а всі питання і відповіді автоматично були перекладувані на різні важливіші мови), що таке питання не є спортивне. Р. Дублявиця запитався Базилевича, чи він не думає, що коли на стадіоні появився український синьо-жовтий прапор, тоді динамівці почали грати багато краще. На це Базилевич коротко відповів „Ні!"

Дальші питання були ставлені Ю. Сєдихові з Києва, волинякові А. Боднарчукові і киянинові Л. Литвиненкові. На всіх пресових конференціях тренери чи спортсмени з України відповідали лише російською мовою, мовляв тому, що перекладачі не знали української мови. Приватно всі вони говорили українською мовою.

Напередодні закриття Олімпійських Игрищ, О. Яхно взяв участь у прийнятті, яке влаштував Організаційний Комітет Олімпіяди для чужинецьких кореспондентів. Використовуючи цю нагоду, він зустрінувся з Л. Шантіні, який в більшості випадків проводив пресовими конференціями, пояснив йому українську олімпійську проблематику і подякував від українських журналістів за вміле керування конференціями.

На останній пресовій конференції О. Яхно поставив питання лордові Кілянінові, президентові МОК: „Хочу конкретно запитатися про справу України. На підставі інформацій, поданих пресі Українським Олімпійським Комітетом — Україна є державою, є членом Об'єднаних Націй та має зформовані федерації всіх видів спорту, які є заступлені на Олімпіядах. На вашу думку, якщо б Україна внесла прохання в справі окремої участи на Олімпійських Іграх, як це прохання було б розглянене МОК-ом?"

На це питання лорд Кілянін дав дослівно таку відповідь: „Оскільки мені відомо, зі сторони України не було внесене прохання ані до МОК ані до будь-якої федерації в справі окремої участи в Олімпійських Іграх. Тому не знаю, яке могло б бути прийняте рішення. Одне не подобається мені, що є деякі інституції, які вживають олімпійські емблеми і олімпійську назву для політичних цілей"

ТАРЗАН, Ч. 7502. Тарзан рятує собаку

Поспішай, любий, щоб він не втопився!
Спокійно, приятелю!
Ну, передай мені цю бідну тварину!

Гав!
Ой!.. Це така твоя вдячність?
Може він хоче, щоб ми пішли слідом за ним?